

U S N E S E N Í

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaromíra Klepše a soudkyň JUDr. Ing. Viery Horčicové a Mgr. Jany Jurečkové v právní věci

žalobce: spolek svaté místo, IČ 10932879
sídlem Bořivojova 832/77, 130 00 Praha 3

proti

žalovanému: Ministerstvo životního prostředí
sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

o žalobě na ochraně proti nečinnosti žalovaného, která spočívá v nevydání rozhodnutí či v nezahájení řízení o žádosti (podnětu) žalobce ze dne 7. 3. 2025

takto:

I. Žaloba se odmítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se u Městského soudu v Praze domáhá odstranění nečinnosti žalovaného. Ta má dle žalobních tvrzení spočívat v tom, že žalovaný doposud nevydal rozhodnutí a ani nezahájil řízení, nezamítnul či neodmítnul žádost spolku ze dne 7. 3. 2025 k § 9 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, o odebrání odborné způsobilosti RNDr. I. K. Žalobce se navrhaným petitem rozsudku domáhá určení, že žalovaný je ve věci nečinný, neboť v zákonných lhůtách nevydal rozhodnutí o žádosti žalobce ze dne 7. 3. 2025. Dále se žalobce domáhá, aby soud žalovanému uložil vydat ve věci žádosti žalobce řádné rozhodnutí (zahájit řízení, případně žádost odmítnout či zamítnout) do 30 dnů od právní moci rozsudku. Žalobce stručně tvrdí, že je dotčen na veřejném subjektivním právu chránit podzemní vody podle čl. 35 Listiny základních práv a svobod. Nečinnost pak brání uplatnění odpovědnosti způsobilé osoby.
2. Podle § 3 odst. 3 geologického zákona platí, že „[o] odborné způsobilosti odpovědného řešitele geologických prací rozhoduje ministerstvo. Rozhodnutí, kterým se vydává osvědčení o odborné způsobilosti odpovědného řešitele geologických prací, se vydává na dobu neurčitou. Ministerstvo může rozhodnutí o odborné způsobilosti zrušit tomu, kdo závažným způsobem nebo opakovaně porušil ustanovení tohoto zákona nebo předpisy vydané na jeho základě. Postup při uznávání odborné kvalifikace státních příslušníků členských států Evropské unie se řídí zvláštním právním předpisem.“

3. Z citovaného ustanovení geologického zákona vyplývá, že řízení o zrušení odborné způsobilosti zahajuje ministerstvo životního prostředí z úřední moci jakožto následek zjištění o tom, že odpovědný řešitel geologických prací závažně nebo opakovaně porušuje geologický zákon či související předpisy. Žádost ze dne 7. 3. 2025 je pak podle svého obsahu toliko podnětem vůči žalovanému, v němž žalobce vylíčil, jakých porušení svých povinností se měl RNDr. I. K. při své činnosti dopustit. Tento podnět žalobce má tedy dle žalobce vést k případnému zahájení správního dohledu žalovaného a řízení z úřední moci za účelem o odebrání odborné způsobilosti RNDr. K.
4. Jak již vyložil Ústavní soud v usnesení ze dne 6. 9. 2024, pod sp. zn. IV. ÚS 2463/24, rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 26. 3. 2021, čj. 6 As 108/2019-39 (tzv. rozsudek ve věc „ŽALVES“) vymezil podmínky, za nichž je možno se bránit se proti faktické nečinnosti správního orgánu, konkrétně v situaci proti správnímu orgánu, který nezahájí řízení z moci úřední. Rozšířený senát vycházel z toho, že u řízení zahajovaného z moci úřední je v sázce ochrana objektivního práva, dotčena zásadně nejsou žádná hmotná subjektivní práva osoby, která se z nějakého důvodu snaží aktivovat dohledové činnosti veřejné správy. Soudní řád správní je naopak „obrannou“ normou, která chrání veřejná subjektivní práva (§ 2 s. ř. s.). Není normou „kontrolní“, která by umožňovala komukoli iniciovat prostřednictvím podání žaloby ve správním soudnictví kontrolu jakéhokoli úkonu veřejné správy. Soudní řád správní má zajistit poskytování právní ochrany v případech, kdy veřejná správa vstupuje do právní sféry fyzických nebo právnických osob. Hraničním kritériem pro žalobní legitimaci je tvrzený zásah do veřejných subjektivních práv a soud přezkoumává pouze tu činnost veřejné správy, která zasáhne do veřejných subjektivních práv.
5. Podle rozšířeného senátu zůstává pravidlem, že uplatnění podnětu, ve kterém podatel vyzývá správní úřad k uplatnění úřední povinnosti (úřední moci) žádné veřejné subjektivní právo nezakládá. To proto, že obecně tu není veřejné subjektivní právo na to, aby správní orgán zahájil z moci úřední nějaké řízení. Podnětem není zahájeno správní řízení, není zde tedy nezákonná nečinnost správního orgánu. Rozšířený senát konstatoval, že při uplatňování podnětů ve smyslu § 42 správního řádu, jež je jinak pouze neformální postup, na základě kterého může, ale nemusí být správní řízení zahájeno, běžná osoba, která podá podnět, tímto podnětem chrání objektivní právo, a podnětem tedy přispívá k ochraně zákonnosti. Od těchto osob je však třeba odlišit osoby, které podnětem v první řadě chrání svá subjektivní hmotná práva. Rozšířený senát tedy vyložil, že v takovém případě jedinou možností, jak mohou správní soudy poskytnout osobě dotčené na veřejných hmotných subjektivních právech ochranu, je tudíž žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu (§ 82 násl. s. ř. s.).
6. Jelikož se požadovaného výsledku – odstranění faktické nečinnosti žalovaného – tedy nelze úspěšně dosáhnout v řízení na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, ale žalobou na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v jeho faktické nečinnosti z moci úřední, soud usnesením ze dne 17. 7. 2025, č. j. 10 A 87/2025- 6 žalobce o tomto svém názoru podle § 36 odst. 1 s. ř. s. poučil a vyzval jej, aby změnil žalobu a její navrhované výroky (srov. § 87 odst. 2 s. ř. s.) v souladu s tímto právním názorem. Soud zdůraznil, že nezbytnou součástí takové žaloby jsou zejména dostatečně konkrétní tvrzení o tom, jak namítaná nečinnost žalovaného zasáhla jeho (tj. žalobce) veřejná subjektivní práva. Žalobce taktéž poučil, že neopraví-li žalobce žalobu ve stanovené lhůtě požadovaným způsobem, soud žalobu odmítne.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

7. Žalobci bylo usnesení ze dne 17. 7. 2025 doručeno 22. 7. 2025, stanovená týdenní lhůta tak uplynula 29. 7. 2025. Žalobce však ke dni tohoto usnesení žalobní typ nezměnil a nedoplnil ani svá tvrzení o zkrácení svých veřejných subjektivních práv následkem nečinnosti žalovaného. Formálně se tedy žalobce domáhá ochrany svých práv stále žalobou na ochranu proti nečinnosti podle § 79 s. ř. s., jíž se lze toliko domáhat povinnosti vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení.
8. Tato procesní pasivita žalobce však nemá zásadní vliv na vyústění nynější věci. Ze žaloby i ve stávající podobě je i tak totiž zřejmé, že podstata žalobní argumentace spočívá v požadavku na odstranění faktické nečinnosti žalovaného spočívající v neprovedení správního dohledu nad činností RNDr. I. K., coby odpovědného řešitele geologických prací, který by dokonce měl vést u žalovaného k zahájení řízení o zrušení rozhodnutí o odborné způsobilosti RNDr. K.
9. Nejvyšší správní soud v nedávném rozsudku ze dne 27. 5. 2025, č.j. 8 As 250/2024-56, dostupném na www.nssoud.cz vyložil, že (ne)zahájení správního dohledu nad činností odborné osoby (tehdy znalce) se nemůže dotknout subjektivních práv jiné osoby, neboť proces dohledu se týká pouze právní sféry této odborné osoby. Nejvyšší správní soud vyložil, že totožné shledal rovněž u podnětů k zahájení disciplinárního řízení v rámci České lékařské komory či České komory architektů (rozsudek NSS z 23. 8. 2022, č.j. 5 As 209/2021-23, bod 17 a tam odkazovaná judikatura). Také v tehdy projednávaných případech soud shledal, že (ne)zahájení disciplinárního řízení se týká práv a povinností daného člena komory, neboť právě tento člen bude v takovém řízení posuzován. Netýká se však právní sféry osoby, jež podala podnět k zahájení takového řízení. Jestliže tedy soud v obdobných případech shledal, že tehdejší stěžovatelé nemohli být dotčeni (ne)zahájením disciplinárního řízení, tak tím spíše nemůže být stěžovatelka dotčena (ne)zahájením správního dohledu, tedy méně formalizovaným postupem správního orgánu (srov. bod 17 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2025, č.j. 8 As 250/2024-56).
10. Pokud jde tedy o případné o (ne) zahájení řízení o odebrání odborné způsobilosti RNDr. I. K. k podnětu žalobce, městský soud výše uvedené shrnuje, že se z povahy věci jedná o ryze odpovědnostní vztah žalovaného jako orgánu dohledu a odborné osoby, coby následek závažného nebo opakovaného porušení ustanovení tohoto zákona nebo předpisů vydaných na jeho základě (srov. § 3 odst. 3 geologického zákona). Pouze orgán dohledu (zde žalovaný) tedy dospěje ke zjištěním, které jsou potřebné pro volbu jeho návazného postupu proti odborné osobě a tento postup se podle názoru soudu práv třetích osob nijak nedotýká. V tomto vztahu nejsou přímo dotčena žádná práva třetích osob. Proto třetí subjekt nemá subjektivní právo domáhat se zahájení řízení za účelem uložení postihu, natož zrušení rozhodnutí o odborné způsobilosti odpovědného řešitele geologických prací (obdobně srov. bod 18 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2025, č.j. 8 As 250/2024-56).
11. Jelikož chybí neodstranitelná podmínka řízení spočívající v myslitelném tvrzení nezákonného zásahu, soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (srov. odst. 115 rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2021, č.j. 6 As 108/2019-39). Soud dodává, že na věc nemá žádný vliv to, že se žalobce ochrany domáhá tzv. nečinnostní žalobou. I pokud by totiž žalobce nakonec žalobní typ změnil v souladu s usnesením městského soudu ze dne 17. 7. 2025, na procesní vyústění věci by to z vyložených důvodů nemělo žádný vliv.

12. O náhradě nákladů řízení rozhodl městský soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. července 2025

JUDr. Jaromír Klepš v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.